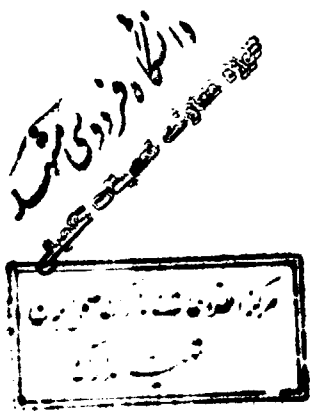

۲۸۳۳۴

دانشگاه فردوسی مشهد

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

۱۳۷۸ / ۴ / ۱۱

دکتر شریعتی

گروه جغرافیا

پایان نامه تحصیلی دوره کارشناسی ارشد

موضوع:

استراتژی توسعه روستایی در شهرستان سبزوار

استاد راهنما: دکتر سید علی پور فیکوئی

استاد مشاور: دکتر جعفر جوان

نگارش: علیرضا حمیدیان (دارینی)

سال تحصیلی: ۷۳-۷۴

۳۳۳۵ / ۲

۲۹۳۳۴

این اثر را تقدیم می دارم
به روح پرفروش یگانه برادرم، سحی دلاور، دانشجوی شهید
حمید دارینی حمیدیان
هموکه نام بلند آوازه اش نشان دو دمانان گردید.

علیرضا حمیدیان

فهرست

صفحه

موضوع

فصل اول

هدف بررسی	صفحه
۱-۱ تگرشی پیرامون چهارچوب طبیعی شهرستان سبزوار	۴
۱-۱-۲ ویژگیهای ژئومرفولوژیکی شهرستان سبزوار	۵
۱-۱-۳ اوضاع اقلیمی شهرستان سبزوار	۶
۱-۱-۴ وضعیت هیدرولوژی شهرستان سبزوار	۷
۱-۱-۵ پوشش نباتی شهرستان سبزوار	۱۲
۱-۲ جغرافیای تاریخی شهرستان سبزوار	۱۳
۱-۳ جغرافیای انسانی شهرستان سبزوار	۱۸
۱-۳-۲ جغرافیای سیاسی شهرستان سبزوار	۱۸
۱-۳-۴ جغرافیای شهری سبزوار	۲۵
۱-۳-۵ جغرافیای روستایی شهرستان سبزوار	۲۷
۱-۴ جغرافیای اقتصادی شهرستان سبزوار	۳۱

فصل دوم

مفاهیم

۲-۲ توسعه	۳۹
۲-۲-۲ شناخت روستا	۴۳
۲-۳ توسعه روستایی	۴۵
۲-۴ جایگاه اقتصاد روستایی در اقتصاد ملی و جهانی	۵۰
۲-۵ تجارب توسعه روستایی در سایر کشورها	۵۲

فصل سوم

معرفی روستاهای نمونه مورد بررسی

۳-۱ معرفی روستای اُجنورد	۶۰
۳-۲ معرفی روستای ایزی	۶۲
۳-۳ معرفی روستای برغمد	۶۵
۳-۴ معرفی روستای بروغن	۶۸
۳-۵ معرفی روستای تندک	۷۱

فهرست

صفحه

موضوع

۷۴	معرفی روستای دولت آباد	۳-۶
۷۴	معرفی روستای جبله	۳-۷
۷۹	معرفی روستای شامکان	۳-۸
۸۲	معرفی روستای ششتمد	۳-۹
۸۵	معرفی روستای سلطان آباد	۳-۱۰
۸۸	معرفی روستای قلعه نوروداب	۳-۱۱
۹۱	معرفی روستای عباس آباد	۳-۱۲
۹۴	معرفی روستای مزینان	۳-۱۳
۹۷	معرفی روستای نقاب	۳-۱۴
۱۰۱	معرفی روستای نهالدان	۳-۱۵

فصل چهارم

تجزیه و تحلیل مسائل جمعیتی در روستاهای مورد بررسی

۱۰۵	افزایش جمعیت دهه (۱۳۶۵-۱۳۵۵)	۴-۱-۱
۱۰۶	کاهش جمعیت (۱۳۶۵-۱۳۵۵)	۴-۱-۲
۱۱۰	افزایش جمعیت (۱۳۷۳-۱۳۶۵)	۴-۲-۱
۱۱۰	کاهش جمعیت (۱۳۷۳-۱۳۶۵)	۴-۲-۲
۱۱۱	مهاجرت	۴-۳
۱۱۲	سواد	۴-۳
۱۱۳	نتیجه گیری کلی از بحث بررسی مسائل جمعیتی	۴-۵

فصل پنجم

اقتصاد روستایی

۱۱۴	زراعت	۵-۱
۱۱۴	نگاهی به اوضاع کلی کشاورزی در شهرستان سبزوار	۵-۱-۱
	تحلیلی از وضعیت پراکندگی اراضی و امکانات کشاورزی	۵-۱-۲
۱۱۹	در سطح بخش های هفتگانه شهرستان سبزوار	
۱۱۷	ارزش اقتصادی محصولات کشاورزی در شهرستان سبزوار	۵-۱-۳
۱۲۴	تحلیل وضعیت زراعت در روستاهای نمونه مورد بررسی	۵-۱-۴
۱۳۵	ذکر پیشنهادات برای اتخاذ استراتژی زراعت در روستاهای شهرستان سبزوار	۵-۲

فهرست

صفحه

موضوع

۱۴۲.....	دامپروری	۵-۳
۱۴۳.....	پراکنندگی دام در سطح شهرستان سبزوار	۵-۳-۱
۱۴۵.....	نگاهی به مراتع شهرستان سبزوار	۵-۳-۲
۱۴۷.....	تحلیل وضعیت دامپروری در روستاهای نمونه مورد بررسی	۵-۳-۳
۱۵۵.....	ذکر پیشنهاداتی برای تدوین استراتژی دامپروری در سطح روستاهای شهرستان سبزوار	۵-۴
۱۶۴.....	اقتصاد روستایی - صنایع دستی	۵-۵
۱۶۷.....	تحلیل وضع موجود تولید فرش در روستاهای مورد بررسی	۵-۵-۱
۱۷۵.....	تجارب برخی از کشورها در رابطه با صنایع کوچک	۵-۶-۲
۱۷۶.....	انتخاب تکنولوژی	۵-۶-۳
۱۷۸.....	صنایع کوچک و مشکل رقابت با صنایع بزرگ	۵-۶-۴
۱۷۹.....	تحلیلی از وضعیت موجود بخش صنعت و معدن در روستاهای مورد بررسی	۵-۶-۵
۱۸۴.....	نتیجه بررسی وضعیت بخش صنعت و معدن در روستاهای مورد بررسی	۵-۶-۶
۱۸۷.....	استراتژی پیشنهادی برای توسعه صنایع روستایی شهرستان سبزوار	۵-۶-۷
۱۹۵.....	تجارت و خدمات	۵-۸
۱۹۷.....	ذکر پیشنهادات برای سامان دهی بخش داد و ستد روستایی	۵-۸-۱
۲۰۱.....	اقتصاد روستایی توریسم	۵-۹
۲۰۱.....	مفاهیم توریسم	۵-۹-۱
۲۰۳.....	ذکر پیشنهادات در خصوص طرح توریسم روستایی شهرستان سبزوار	۵-۹-۲

فصل ششم

امکانات

۲۰۶.....	وضعیت امکانات در روستاهای مورد بررسی	۶-۱
۲۱۵.....	ارائه برخی پیشنهادات به منظور سامان دهی خدمات روستایی	۶-۱

فصل هفتم

حوزه‌های برنامه ریزی

۲۱۷.....	حوزه رودخانه کال شور	۷-۱
۲۱۸.....	حوزه کوهپایه‌های شمالی جنوبی	۷-۲
۲۱۹.....	حوزه دشت سبزوار - داورزن	۷-۳
۲۲۰.....	حوزه دشت جوین	۷-۴

فهرست

صفحه

موضوع

فصل هشتم

۲۲۱..... ضرورت انجام اصلاحات در تقسیمات کشوری شهرستان سبزوار

فصل نهم

۲۲۲..... ایجاد روستا شهرها

فصل دهم

۲۲۹..... اندازه گیری سطح و توانمندی توسعه در روستاهای مورد بررسی

۲۳۹..... نتیجه

۲۴۰..... منابع و مآخذ

فهرست جداول

- ۱- جدول شماره ۱- وضعیت اقلیمی ایستگاههای کلیماتولوژی شهرستان سبزوار ..... ص ۷
- ۲- جدول شماره ۲- ویژه گیهای رودخانه های عمده سبزوار..... ص ۸ مکرر
- ۳- جدول شماره ۳- وضعیت آبهای زیرزمینی شهرستان سبزوار..... ص ۱۰
- ۴- جدول شماره ۴- تعداد تخلیه منابع آب زیرزمینی حوضه آبریز دشت داورزن ..... ص ۱۱
- ۵- جدول شماره ۵- پراکندگی زبان و لهجه در سطح شهرستان سبزوار..... ص ۲۱
- ۶- جدول شماره ۶- تغییرات جمعیت شهرنشین در سبزوار از سال ۱۳۰۰ تا سال ۱۳۷۵ ..... ص ۲۲
- ۷- جدول شماره ۷- تغییرات جمعیتی شهرستان سبزوار..... ص ۲۴
- ۸- جدول شماره ۸- تحولات درصد باسوادی در شهرستان سبزوار طی چند دهه اخیر ..... ص ۲۵
- ۹- جدول شماره ۹- پر جمعیت ترین روستاهای شهرستان سبزوار ..... ص ۲۹
- ۱۰- جدول شماره ۱۰- فهرست اسامی و آمار جمعیت دهستانهای تابعه شهرستان سبزوار بر اساس سرشماری سال ۱۳۶۵ به نقل از فرمانداری شهرستان سبزوار..... ص ۳۱
- ۱۱- جدول شماره ۱۱- توزیع و پراکندگی گروههای صنعتی در شهرستان سبزوار ..... ص ۳۵
- ۱۲- جدول شماره ۱۲- نشان دهنده تعداد واحدهای صنعتی در سطح استان خراسان ..... ص ۳۶
- ۱۳- جدول شماره ۱۳- واحدهای صنعتی عمده شهرستان سبزوار..... ص ۳۷
- ۱۴- جدول شماره ۱۴- جمعیت روستای اُجنورد ..... ص ۶۱
- ۱۵- جدول شماره ۱۵- وضعیت جمعیتی در روستای ایزی ..... ص ۶۳
- ۱۶- جدول شماره ۱۶- وضعیت جمعیتی در روستای برغمد ..... ص ۶۶
- ۱۷- جدول شماره ۱۷- وضعیت جمعیتی در روستای بروغن ..... ص ۶۹
- ۱۸- جدول شماره ۱۸- وضعیت جمعیتی در روستای تَنَدُک ..... ص ۷۲
- ۱۹- جدول شماره ۱۹- وضعیت جمعیتی در روستای دولت آباد ..... ص ۷۵
- ۲۰- جدول شماره ۲۰- وضعیت جمعیتی در روستای جَبَلَه ..... ص ۷۸
- ۲۱- جدول شماره ۲۱- وضعیت جمعیتی در روستای شامکان ..... ص ۸۰
- ۲۲- جدول شماره ۲۲- وضعیت جمعیتی در روستای ششتمد ..... ص ۸۳
- ۲۳- جدول شماره ۲۳- وضعیت جمعیتی در روستای سلطان آباد ..... ص ۸۶
- ۲۴- جدول شماره ۲۴- وضعیت جمعیتی در روستای قلعه نوروداب ..... ص ۸۹
- ۲۵- جدول شماره ۲۵- وضعیت جمعیتی در روستای عباس آباد ..... ص ۹۲

- ۲۶- جدول شماره ۲۶- وضعیت جمعیتی در روستای مزینان ..... ص ۹۵
- ۲۷- جدول شماره ۲۷- وضعیت جمعیتی در روستای نقاب ..... ص ۹۹
- ۲۸- جدول شماره ۲۸- وضعیت جمعیتی در روستای نهالدان ..... ص ۱۰۲
- ۲۹- جدول شماره ۲۹- وضعیت جمعیت در روستاهای مورد بررسی ..... ص ۱۰۸
- ۳۰- جدول شماره ۳۰- جدول تفاضل جمعیت در روستاهای مورد بررسی ۱۳۷۳-۱۳۵۵ ..... ص ۱۰۹
- ۳۱- جدول شماره ۳۱- میزان تولید محصولات عمده شهرستان سبزوار ..... ص ۱۱۶
- ۳۲- جدول شماره ۳۲- سطوح زیر کشت محصولات عمده کشاورزی شهرستان سبزوار ..... ص ۱۱۷
- ۳۳- جدول شماره ۳۳- مقایسه سطوح زیر کشت و امکانات آب و کشاورزی بخش‌های هفتگانه شهرستان سبزوار ..... ص ۱۲۰
- ۳۴- جدول شماره ۳۴- ارزش اقتصادی محصولات شهرستان سبزوار در سال ۱۳۷۱ ..... ص ۱۲۲
- ۳۵- جدول شماره ۳۵- لیست مرتب شده ارزش اقتصادی محصولات کشاورزی شهرستان سبزوار ..... ص ۱۲۳
- ۳۶- جدول شماره ۱- ۳۵- جدول وضعیت هیدرولوژی در روستاهای مورد بررسی ..... ص ۱۲۵
- ۳۷- جدول شماره ۳۶- بررسی مختصر وضعیت خاک در روستاهای مورد بررسی ..... ص ۱۲۷
- ۳۸- جدول شماره ۳۷- انواع محصولات کشاورزی بخش‌های هفتگانه شهرستان سبزوار به ترتیب اولویت در کشت ..... ص ۱۲۹
- ۳۹- جدول شماره ۱- ۳۸- وضعیت اراضی و زراعت در روستاهای مورد بررسی ..... ص ۱۳۱
- ۴۰- جدول شماره ۲- ۳۸- وضعیت اراضی و زراعت در روستاهای مورد بررسی ..... ص ۱۳۲
- ۴۱- جدول شماره ۳- ۳۸- وضعیت اراضی و زراعت در روستاهای مورد بررسی ..... ص ۱۳۳
- ۴۲- جدول شماره ۳۹- تقویم کشت محصولات عمده کشاورزی در شهرستان سبزوار ..... ص ۱۳۴
- ۴۳- جدول شماره ۴۰- عملکرد اقتصادی زیره در سال ۱۳۷۳ ..... ص ۱۴۰
- ۴۴- جدول شماره ۴۱- تعداد دام شهرستان سبزوار به تفکیک بخش‌های هفتگانه ..... ص ۱۴۵
- ۴۵- جدول شماره ۴۲- وضعیت دام در روستاهای مورد بررسی ..... ص ۱۴۸
- ۴۶- جدول شماره ۴۳- پیشنهاد استقرار واحدهای جدید دامداری در سطح شهرستان سبزوار ... ص ۱۶۲
- ۴۷- جدول شماره ۴۴- هزینه و سود انواع فرش ..... ص ۱۶۵

- ۴۸- جدول شماره ۴۵- مقایسه تعداد دارقالی در روستاهای مورد بررسی در سال ۱۳۷۳-۱۳۵۵. ص ۱۷۰
- ۴۹- جدول شماره ۴۶- پراکندگی واحدهای صنعتی و معدنی روستایی در سطح بخش‌های هفتگانه شهرستان سبزوار ..... ص ۱۸۰
- ۵۰- جدول شماره ۴۷- لیست واحدهای صنعتی مستقر در روستاهای شهرستان سبزوار ..... ص ۱۸۲
- ۵۱- جدول شماره ۴۸- معادن فعال در نواحی روستایی شهرستان سبزوار ..... ص ۱۸۳
- ۵۲- جدول شماره ۴۹- وضعیت صنایع روستایی در روستاهای مورد بررسی ..... ص ۱۸۶
- ۵۳- جدول شماره ۵۰- استراتژی پیشنهادی جهت استقرار و گسترش صنایع روستایی در سطح روستاهای شهرستان سبزوار ..... ص ۱۹۲
- ۵۴- جدول شماره ۱- ۵۰- ادامه استراتژی پیشنهادی در جهت استقرار گسترش صنایع در سطح روستاهای شهرستان سبزوار ..... ص ۱۹۳
- ۵۵- جدول شماره ۵۱- برنامه پیشنهادی استخراج معادن در سطح روستاهای شهرستان سبزوار .. ص ۱۹۴
- ۵۶- جدول شماره ۵۲- تعداد واحدهای تجاری روستاهای مورد بررسی ..... ص ۱۹۹
- ۵۷- جدول شماره ۵۳- پیش‌بینی تأسیس بازارهای هفتگی روستای در ۱۵ ساله آینده در محدوده شهرستان سبزوار ..... ص ۲۰۰
- ۵۸- جدول شماره ۵۴- نقاط مستعد برای ایجاد تأسیسات گذران اوقات فراغت ..... ص ۲۰۵
- ۵۹- جدول شماره ۵۵- امکانات رفاهی در روستاهای مورد بررسی ..... ص ۲۰۷
- ۶۰- جدول شماره ۵۶- رابطه جمعیت و امکانات ..... ص ۲۱۱
- ۶۱- جدول شماره ۵۷- لیست مرتب شده مقایسه درصد جمعیت روستاهای مورد بررسی با درصد امکانات ایجاد شده در روستاها ..... ص ۲۱۲
- ۶۲- جدول شماره ۵۸- نقاط مستعد برای ایجاد روستاشهر در سطح شهرستان سبزوار ..... ص ۲۲۸
- ۶۳- جدول شماره ۵۹- سطح‌بندی توسعه در روستاهای مورد بررسی ..... ص ۲۳۲
- ۶۴- جدول شماره ۶۰- مقایسه درصد امتیاز ناشی از اندازه‌گیری توان‌مندی در سطح توسعه روستایی با میزان درصد جمعیت روستاهای مورد بررسی ..... ص ۲۳۶
- ۶۵- جدول شماره ۶۱- محرومیت سنجی دهستانهای تابعه شهرستان سبزوار ..... ص ۲۳۷

- ۶۶- جدول شماره ۶۲- پیشنهاد تخصیص اعتبارات روستایی در سطح شهرستان سبزوار ۲۳۸
- ۶۷- جدول شماره ۶۳- جدول پیشنهادی نحوه تخصیص اعتبار به بخش های مختلف عمران روستای جدول
۲۳۸ ص.....

فهرست نمودارها

- ۱ - نمودار جدول شماره ۲۵ - مقایسه سطوح زیر کشت و امکانات آب و کشاورزی بخش‌های هفتگانه شهرستان سبزوار براساس آمار ارائه شده در فرهنگ اقتصادی دهات و مزارع جهاد سازندگی سال ۱۳۶۰ . . . . . ص ۱۲۱
- ۲ - نمودار جدول شماره ۴۲ - وضعیت دام در روستاهای مورد بررسی . . . . . ص ۱۴۹
- ۳ - نمودار جدول شماره ۴۵ - بررسی تفاوت تعداد دارقالی در روستاهای مورد بررسی در دو مقطع زمانی سال ۱۳۵۵ - ۱۳۷۳ . . . . . ص ۱۷۰
- ۴ - نمودار جدول شماره ۵۵ - امکانات در روستاهای مورد بررسی به ترتیب شماره مندرج در جدول . . . . . ص ۲۰۸
- ۵ - نمودار جدول شماره ۵۷ - مقایسه درصد جمعیت روستاهای مورد بررسی با درصد امکانات ایجاد شده در این روستاها . . . . . ص ۲۱۳
- ۶ - نمودار جدول شماره ۵۹ - سطح‌بندی توسعه در روستاهای مورد بررسی . . . . . ص ۲۳۳

فهرست نقشه‌های ضمیمه

- ۱ - نقشه شهرستان سبزوار - به تفکیک دهستان
- ۲ - نقشه شهرستان سبزوار - تفکیک بخش
- ۳ - نقشه موقعیت روستاهای مورد بررسی در شهرستان سبزوار
- ۴ - نقشه نقاط روستای مستعد برای ایجاد بازارهای هفتگی در سطح شهرستان سبزوار
- ۵ - نقشه مناطق مستعد برای ایجاد تأسیسات گذاران اوقات فراغت در سطح روستاهای شهرستان سبزوار
- ۶ - نقشه نقاط روستایی مستعد برای ایجاد روستاشهر در سطح شهرستان سبزوار
- ۷ - نقشه اصلاحات پیشنهادی در تقسیمات کشوری شهرستان سبزوار

به عنوان مقدمه :

به نام آنکه جان را فکرت آموخت

ر و القلم و ما یسطرون

سوگند به قلم که هیچ اندیشه‌ای بی خواست او از جای نجسد و بی التفات آن یگانه سرانجام نپذیرد . هر دانشی نشانه‌ای از ذات اقدس اوست آفریدگار بی مانندی که علم را همپایه تقوی و جهاد وسیله رجحان و برتری بندگان بر یکدیگر می‌داند .

پس حمد و شکر حضرت باری تعالی را که به این ناچیز نعمت سلامت و توفیق عطا فرمود تا در پرتو عنایات آن وجود ذی وجود این مختصر را تألیف و تقدیم نمایم و شاید بهترین تعبیر همین باشد که "هذا من فضل ربی"

حریم حرمت معلمین و استادانی که از بدو طفولیت تا کنون بر اینجانب منت آموزگاری نهادند و ظلمات جهل مرا به آب گوارا تر حیات بخش دانش خویش تطهیر نمودند . گرامی می‌دارم .

بر خود فرض می‌دانم تا از اساتید محترم گروه جغرافیای دانشگاه مشهد که زحمت تعلیم هفت ساله مرا بردوش داشتند بویژه استاد گرامی جناب آقای دکتر سید علی پور فیکوئی که راهنمایی این پایان نامه را پذیرفتند و استاد گرانقدر جناب آقای دکتر جوان که زحمت مشاورت آنرا تقبل نمودند صمیمانه سپاسگزاری نمایم .

باسمه تعالی

هدف از این بررسی:

هدف این مطالعه بررسی پتانسیل رشد و توسعه روستاهای شهرستان سبزوار با استفاده از روش تیپولوژی روستاها و یا انتخاب روستاهای نمونه و نهایتاً ارائه یک استراتژی بلند مدت توسعه برای بخش‌های مختلف اقتصاد روستایی می‌باشد.

بیان مسئله:

اینجانب فکر می‌کنم تاکنون برای توسعه روستایی کشور یک برنامه جامع به انضمام انتخاب یک یا چند مدل توسعه روستایی به صورت ناحیه‌ای و منطقه‌ای بلند مدت که بر مبنای آمایش سرزمین‌های روستایی و تنظیم استراتژی توسعه باشد به ندرت تدوین گردیده است به عبارت دیگر شاید اندک منطقه روستایی در کشور سراغ داشته باشیم که حداقل به صورت کلی سیمای توسعه آینده‌اش طراحی شده باشد.

واضحتر بگویم همانگونه که اکنون ما برای گسترش شهرها برنامه جامع حداقل کالبدی و فیزیکی تهیه نموده‌ایم باید برای تک تک روستاهای این کشور برنامه‌های بلند مدت و میان مدت و کوتاه مدت داشته باشیم. این موضوع تحقیقاً باید شامل برنامه‌های توسعه فیزیکی روستاها و یا توسعه صنعتی، کشاورزی، خدماتی واداری مناطق و نواحی روستایی باشد. نگارنده سعی دارد حداقل به صورت محدود و ناحیه‌ای در سطح

شهرستان سبزوار و در حد توان و بضاعت علمی ناچیز خود نگاهی به مسئله مذکور در قالب پایان نامه تحصیلی دوره کارشناسی ارشد جغرافیا داشته باشند.

شیوه تحقیق:

برای انجام این مطالعه اینجانب از روشهای زیر استفاده نموده‌ام:

۱- برای تدوین بخش مفاهیم توسعه روستایی و استخراج نظرات و تئوریهای این علم از روش کتابخانه‌ای استفاده کردم و برای اینکار چندین کتاب را مطالعه و فیش برداری نموده سپس به تنظیم و تدوین و نهایتاً ارائه آنها پرداختم و چکیده این مفاهیم به انضمام نظرات شخصی حقیر در بخش مفاهیم توسعه روستایی درج گردیده است.

۲- از آنجائیکه موضوع پایان نامه اینجانب "استراتژی توسعه روستایی در شهرستان سبزوار" بود و در سطح شهرستان سبزوار با حدود ۴۸۴ آبادی دارای سکنه امکان مطالعه تک تک این روستاها عملاً برای یک نفر ممکن نیست. تصمیم گرفتم روستاهای نمونه از مجموع روستاهای شهرستان انتخاب نمایم و برای اینکار سعی کردم از مناطق مختلف شهرستان روستاهایی که ویژه‌گی‌های مورد مطالعه در آنها قابل تعمیم به سایر روستاهای مشابه باشد برگزینم. در این انتخاب ملاک‌هایی مانند توپوگرافی وضعیت خاک، نوع معیشت، فاصله، امکان بهتر جمع‌آوری اطلاعات و آمار و غیره مد نظر قرار گرفت که در قسمت معرفی روستاهای نمونه علت برگزیدن هر روستا و زمینه‌های مشابهت هر روستای نمونه با روستاهای مشابه دیگر را دقیقاً بیان نموده‌ام.

۳- برای مطالعه شرایط مختلف روستا حدود ۳۶۵ پارامتر را در ۱۵ روستا مورد بررسی قرار داده‌ام که مجموعاً میتوان گفت ۵۴۷۵ داده را در طی پانزده روز متناوب از روستاهای پانزده‌گانه مورد مطالعه جمع‌آوری نمودم برای اینکار ناگزیر شدم موجبات تصدیق اوقات مؤسساتی مانند دانشگاه تربیت معلم سبزوار، ایستگاه تحقیقات منابع طبیعی و امور دام غرب خراسان، دهداری‌ها و بخش‌داری‌های مختلف را از جهت استفاده از وسائط نقلیه و برخی امکانات دیگر فراهم آورم که لازم است در اینجا مراتب امتنان خویش را از مسئولین محترم این مؤسسات اعلام می‌دارم.

طبعاً در این مورد پرسشنامه‌ای تنظیم شد که حاوی تعداد پارامتر مذکور در ستون افقی و اسامی روستاهای مورد بررسی در ستون عمودی میباشد.